Analyysi

Palvelujen hintojen nousu on tehnyt Suomesta kalliin maan

Suomen talous | 10.06.2015

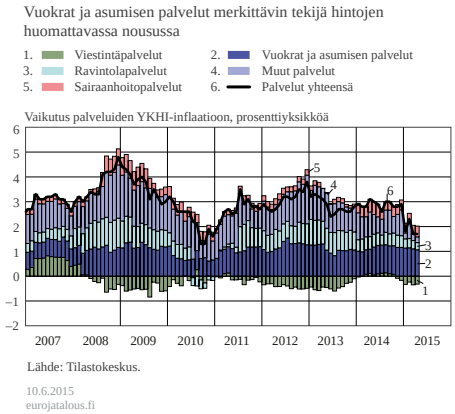
Kuluttajahinnat ovat nousseet Suomessa nopeammin kuin muualla euroalueella. Tämä on nakertanut suomalaisten ostovoimaa ja heikentänyt talouden kilpailukykyä. Kotitalouksien menoista noin 40 % kohdistuu palveluihin, ja juuri palveluiden hinnat ovat nousseet Suomessa verrattain nopeasti. Finanssikriisin jälkeen kotimaiset palvelut ovat kallistuneet yli 10 % euroalueen keskiarvoon verrattuna. Suomessa palveluiden hintojen nousu on ollut euroalueen nopeinta.

Suomi on euroalueen kallein maa, ja hintojen nousvauhti on Suomessa viime vuodet lukeutunut euroalueen nopeimpiin. Suomalaisten kannalta hintojen kalleus merkitsee, että verrattain korkeasta tulotasosta huolimatta kuluttajien ostovoima jää heikoksi. Yritysten näkökulmasta hintojen kalleus syö Suomen houkuttelevuutta sijoituskohteena ja heikentää viennin kustannuskilpailukykyä.

Palvelut ovat kuluttajille suurin menoerä, ja palveluiden hintojen ripeä nousu on ollut merkittävin tekijä nopean inflaation taustalla Suomessa. Vuosina 2008–2014 palveluiden hinnat nousivat Suomessa keskimäärin 3,0 prosentin vuosivauhtia, kun euroalueen keskimääräinen kohoamisvauhti oli 1,7 % (kuvio 1). Pitkään jatkuneesta nopeasta palveluiden hintojen noususta on kertynyt yli 10 prosentin hintaero euroalueeseen verrattuna.

Kuvio 1.

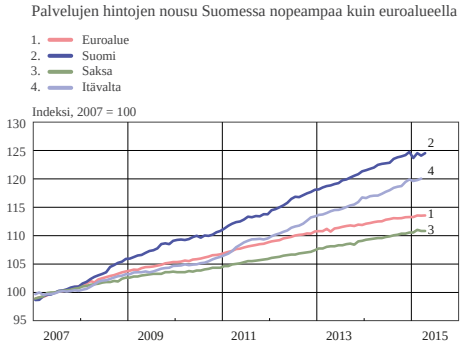

Lähde: Tilastokeskus.

10.6.2015
eurojatalous.fi

Palveluiden hintojen nopeaa nousua on ylläpitänyt erityisesti vuokrien ja asumiseen liittyvien palveluiden kallistuminen (kuvio 2). Myös ravintoloiden, kahviloiden ja ruokaloiden sekä sairaanhoitopalveluiden hinnat ovat nousseet nopeasti. Viime vuosina palveluiden hinnoista lähinnä vain matkapuhelinpalvelut ja internetyhteydet ovat halventuneet.

Kuvio 2.

Kausivaihtelusta puhdistettu yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

10.6.2015
eurojatalous.fi

Finanssikriisin jälkeisinä vuosina vuokrat ovat Suomessa nousseet keskimäärin 3,3 prosentin vuosivauhtia, kun euroalueella vastaava luku on vain 1,5 % (kuvio 3). Vuodesta 2008 lähtien kotimaiset vuokrat ovat kallistuneet 27 %. Suhteessa euroalueeseen vuokrat ovat kallistuneet

15 % kumulatiivisesti. Vastaavasti asuntojen hinnat ovat Suomessa finanssikriisin alkua kalliimmat, vaikka muualla euroalueella hinnat ovat keskimäärin hieman laskeneet.

Kuvio 3.

Vuoden 2015 alussa palveluiden hintojen nousu hidastui hieman. Hidastuminen on ollut laaja-alaista ja näkynyt useissa hyödykeryhmissä. Alkuvuonna inflaatio hidastui esimerkiksi päivähoito- ja vanhainkotimaksujen sekä ravintola- ja vapaa-ajanpalveluiden osalta. Varsinaista hintojen laskua vuositasolla on nähty vain matkaviestintäpalveluissa ja internetyhteyksissä.

Viime vuosina palveluiden hintojen nousu on ollut verrattain nopeaa talouden heikkoon tilanteeseen nähden. Palkkojen ripeä kohoaminen ja heikko tuottavuuskehitys finanssikriisin jälkeen ovat näkyneet kalliimpina kuluttajahintoina. Vähäinen kilpailu vähittäismarkkinoilla ja kireä sääntely ovat osaltaan pitäneet hinnat kalliina.

Vuokrissa nousupaineita ovat aiheuttaneet kysyntään nähden heikko asuntojen tuotanto kasvukeskuksissa ja asumiseen liittyvät tuet. Vuokrien korkea taso voi osaltaan heikentää erityisesti pienempipalkkaisten työntekijöiden maantieteellistä liikkuvuutta ja siten pahentaa työvoiman tarjonnan kohtaanto-ongelmaa. Samaan aikaan omistusasunnossa asuvien asumiskustannukset ovat pienentyneet matalan korkotason myötä, mikä on osaltaan vähentänyt vuokra-asumisen houkuttelevuutta.

Alkuvuodesta 2015 Suomessa nähdyn palveluiden hintojen nousun hidastumisen laaja-alaisuus viittaa siihen, että taustalla on kokonaistaloutta koskevia tekijöitä. Tämä voi ennakoida pysyvämpää käännettä hintojen kehityksessä. Vaikka vuokratilastoissa käänne ei vielä näy, asuntojen hintojen viimeaikaisen laskun perusteella myös vuokrien korotuspaineet heikkenevät tulevaisuudessa. Vuokrien kehitys riippuu paljon myös tulevalla hallituskaudella harjoitettavasta asuntopolitiikasta.

Kuluttajahintojen nousun hidastuminen parantaa kuluttajien ostovoimaa ja lieventää maltillisen palkkakehityksen kokonaiskysyntää heikentävää vaikutusta.

Euroalueen maista erityisesti Itävallan taloustilanne on hyvin samanlainen kuin Suomen. Finanssikriisin jälkeen palveluiden hinnat ovat Itävallassa nousseet verrattain ripeästi ja esimerkiksi vuokrat jopa nopeammin kuin Suomessa. Myös Itävallan nopean inflaation taustalla on vuokrien vauhdikas nousu. Itävalta kärsii Suomen tavoin heikosta kasvusta ja on jäänyt jälkeen naapurimaansa Saksan kehityksestä.

Asiasanat

inflaatio, kuluttajahinnat, palvelut, vuokrat